

Sygn. akt II Ca 769/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski
Sędziowie	SSO Stanisław Łęgosz SSR del. Przemysław Maciejewski (spr.)
Protokolant	st. sekr. sąd. Beata Gosławska

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa małoletniej M. P. reprezentowanej przez przedstawicielkę ustawową M. K. (1)

przeciwko D. P.

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Rejonowego w Opocznie z dnia 25 września 2013 roku, sygn. akt III RC 23/13

1. z apelacji powódki zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym i drugim sentencji w ten sposób, że zasądzone od pozwanego na rzecz małoletniej powódki M. P. alimenty w kwocie po 500 złotych miesięcznie podwyższa do kwoty po 700 (siedemset) złotych miesięcznie a w pozostałej części apelację oddala;
2. oddala apelację pozwanego;
3. znosi między stronami koszty procesu za instancje odwoławczą.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt II Ca 769/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 25 września 2013 roku Sąd Rejonowy w Opocznie po rozpoznaniu sprawy z powództwa małoletniej M. P. reprezentowanej przez przedstawicielkę ustawową matkę M. K. (2) przeciwko D. P. o podwyższenie alimentów:

1. podwyższył świadczenia alimentacyjne od pozwanego D. P. określone wyrokiem Sądu Rejonowego w Opocznie z dnia 06 lutego 2004 roku sprawie sygn. akt. III RC 15/04 na rzecz jego małoletniej córki M. P. z kwoty po 230,- złotych miesięcznie do kwoty po 500 złotych miesięcznie, płatne z góry w terminie do dnia 10-go każdego miesiąca do rąk

przedstawicielki ustawowej małoletniej matki M. K. (1) z ustawowymi obowiązuącymi odsetkami na wypadek zwłoki w płatności którejkolwiek z rat poczynając od dnia 28 stycznia 2013 roku,

2. w pozostałej części powództwo oddalił;
3. nie obciążył pozwanego D. P. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz powódki;
4. nakazał ściągnąć od pozwanego D. P. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Opocznie kwotę 162 złote tytułem nie uiszczonej opłaty sądowej i 6,00 złotych za klauzulę wykonalności;
5. wyrokowi w punkcie 1-szym nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

Pozwany D. P. uznał małoletnią M. P. za swoją córkę przed Sądem Rejonowym w Opocznie w dniu 9 kwietnia 2003 roku, w sprawie sygn. akt III RNs 29/03.

Zakres obowiązku alimentacyjnego D. P. wobec powódki został określony wyrokiem Sądu Rejonowego w Opocznie z dnia 6 lutego 2004 roku, w sprawie sygn. akt III RC 15/04 na kwotę po 230 złotych miesięcznie, płatną z góry w terminie do 10 - go dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności, którejkolwiek z rat.

M. P. ma 11 lat, uczęszcza do V klasy Szkoły Podstawowej w D.. Jest dzieckiem uzdolnionym artystycznie oraz ma duże osiągnięcia w matematyce, plastyce i ortografii. W ubiegłym roku szkolnym zajęła drugą lokatę pod względem nauki w szkole. Koszt ubezpieczenia szkolnego to kwota 28 złotych, komitet rodzicielski to 30 złotych, miesięczne, składki szkolne to 10-12 złotych miesięcznie, koszt zakupu podręczników szkolnych i przyborów szkolnych to kwota około 500 złotych rocznie. W ubiegłym roku szkolnym M. była na zielonej szkole, której koszt to kwota 500 złotych. Raz w miesiącu małoletnia wyjeżdża z klasą na basen, którego koszt to 15 złotych. M. uczęszcza na zajęcia ogólnorozwojowe do (...)w D.. Zajęcia te są bezpłatne. Małoletnia bierze udział w licznych konkursach i zajmuje jedno z pierwszych miejsc. Nadto M. P. uczęszcza do szkoły języka angielskiego (...) w O.. Koszt miesięczny czesnego to 150 złotych. Nadto dochodzą koszty dojazdu dziecka wraz z opiekunem (głównie jest to matka) do O., które stanowią około 80-90 złotych miesięcznie. Małoletnia korzysta również z nauki pływania i koszt miesięczny to 60 złotych. M. P. ma astmę i alergię na pyłki i roztocza. Objęta jest opieką lekarza pediatry, który przepisuje dziecku leki zaordynowane przez lekarza alergologa. Koszt zakupu leków oraz suplementów diety tj. L., S., C. i S. to miesięcznie około 100 złotych. Nadto małoletnia dwa razy do roku korzysta z prywatnych wizyt u alergologa. Koszt jednej wizyty to 80 złotych. Koszt zakupu ubrań dla małoletniej to 100 złotych miesięcznie, koszt wyżywienia to 500-600 złotych miesięcznie. Małoletnia winna rozwijać swoje umiejętności artystyczne, wskazane dla niej są zajęcia z emisji głosu, których koszt to 30-50 złotych za lekcje, winna mieć dwie lekcje w tygodniu.

M. K. (1) ma 36 lat, jest kierownikiem biura doradztwa zawodowego. Uzyskuje miesięczne wynagrodzenie za pracę w kwocie 1.820 złotych netto. Zamieszkuje w mieszkaniu w bloku, składającego się z dwóch pokoi, łazienki i kuchni. W mieszkaniu zamieszkuje wraz z córką i matką K. K. (1). M. K. (1) wraz z córką zajmują jeden pokój, drugi zajmuje K. K. (1). M. K. (1) partycypuje w kosztach utrzymania mieszkania w 2/3 częściach. Koszty utrzymania mieszkania to: czynsz 350 złotych miesięcznie, gaz 50 złotych 1 butla miesięcznie, energia elektryczna 100 złotych miesięcznie. Babka małoletniej utrzymuje się z emerytury w kwocie 1.300 złotych miesięcznie. K. K. (1) swoją emeryturę przekazuje M. K. (1), która, jeżeli zachodzi potrzeba to z niej korzysta. K. K. (1) choruje na reumatoidalne zapalenie stawów i ponosi koszty zakupu leków w kwocie 200 złotych miesięcznie.

M. K. (1) w ubiegłym roku wykonała remont mieszkania i na ten cel zaciągnęła dwa kredyty na łączną kwotę 22.500 złotych. Miesięczna rata kredytu to kwota 600 złotych. Na wyjazd wakacyjny z córką M. K. (2) wydała 2.000 złotych. Zakupiła córce rolki za 150 złotych, deskorolkę za 60 złotych, rower 1.100 złotych, komputer 1.700 złotych. Nadto M. K. (2) ponosi koszty Internetu i TV w kwocie 80 złotych, telefon 110,38 złotych miesięcznie.

Pozwany D. P. ma 59 lat, utrzymuje się z renty w kwocie 1.012,93 złote. Pozostaje w związku małżeńskim z G. P., umów majątkowych małżeńskich małżonkowie nie zawierali. Poza małoletnią powódką pozwany nie ma innych dzieci na utrzymaniu. Zamieszkuje wraz z małżonką w nowo wybudowanym domu w D. przy ul. (...). Żona pozwanego pracuje jako analityk medyczny w (...)w (...), z wynagrodzeniem 1.520 złotych miesięcznie. G. P. na dojazd do pracy wydaje 15 złotych dziennie, nadto spłaca kredyt w kwocie 15.000 złotych zaciągnięty w Kasie Zapomogowo - Pożyczkowej pracodawcy. Miesięczna rata kredytu to kwota 300 złotych. Małżonkowie G. i D. P. mają zadłużenie w (...)w P.z tytułu dwóch kredytów. Jeden w kwocie 40.000 złotych na budowę domu, drugi w kwocie 20.000 złotych na wykończenie domu. Łączna rata kredytów to kwota 637,89 złotych. Kredyt na budowę domu został zaciągnięty w dniu 9 marca 2004 roku, a kredyt na wykończenie domu w dniu 29 sierpnia 2008 roku. Nadto małżonkowie ponoszą koszty utrzymania domu: ubezpieczenie domu 238 złotych rocznie, energia elektryczna około 170 złotych miesięcznie, gaz 50 złotych - jedna butla, telefon około 60 złotych miesięcznie, podatek od nieruchomości 219 złotych rocznie, opał na zimę 3.600 złotych, leki 200 złotych.

D. P. w dniu 9 września 2002 roku miał wypadek w pracy i doznał uszkodzenia ciała w postaci zmiążdżenia lewej kończyny górnej. Na skutek tego doszło do przykurczów palców dłoni i upośledzenia funkcji kończyny górnej lewej i zaniku mięśnia przedramienia. Od tego czasu pozwany jest na rencie. D. P. jest uznany za częściowo niezdolnego do pracy do dnia 31 marca 2016 roku.

D. P. jest współwłaścicielem wraz z siostrzeńcem samochodu ciężarowego marki V., rok produkcji. 1999. Z samochodu tego głównie korzysta pozwany, natomiast siostrzeniec sporadycznie. Na paliwo pozwany wydaje 50 złotych miesięcznie. Pozwany zajmuje się opieką nad matką B. P.. B. P. i D. P. są współwłaścicielami lokalu położonego w D., przy Placu (...). Lokal ten położony jest w kamienicy, która stanowiła własność W. P. - babki pozwanego. Lokal ten był użytkowany przez B. P.. Kamienicę tę po śmierci W. P. odziedziczyło czterech spadkobierców, w tym B. P. i D. P.. Lokal jest wynajmowany przez B. P. na prowadzenie działalności gospodarczej. Tytułem czynszu najemca płaci 500 złotych na rzecz B. P..

Alimenty orzeczone na rzecz córki pozwany płaci dobrowolnie, na Święta Bożego narodzenia przesyła paczki dla córki oraz na I Komunię Świętą przekazał 1.000 złotych.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył, iż powództwo jest częściowo zasadne.

W myśl art. 133 § 1 KRO rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie. Zgodnie zaś z art. 135 § 1 KRO zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnianego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Współzależność między tymi dwoma czynnikami wyraża się w tym, że usprawiedliwione potrzeby uprawnionego powinny być zaspokajane w takim zakresie, w jakim pozwalają na to możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego. Przy czym zmiany ustalonej w myśl tej zasady wysokości alimentów można żądać w razie zmiany stosunków po którejkolwiek ze stron (art. 138 KRO).

Obowiązek alimentacyjny pozwanego D. P. wobec małoletniej córki określony został po raz ostatni w wyroku Sądu Rejonowego w Opocznie z dnia 6 lutego 2004 roku, w sprawie sygn. akt III RC 15/04 na kwotę po 230 złotych miesięcznie. Uwzględniając wiek małoletniej i związane z nim potrzeby oraz upływ czasu od ostatniego określenia alimentów, zasadnym jest podwyższenie alimentów na kwotę po 500 złotych miesięcznie. Należy wskazać, iż alimenty nie były podwyższane przez okres 9 lat. W tym czasie znacznie zmieniły i zwiększyły się potrzeby małoletniej. Obecnie małoletnia ma 11 lat, uczęszcza do V klasy szkoły podstawowej, dodatkowo uczy się języka angielskiego w prywatnej szkole, co łączy się z wydatkami na szkołę i kosztami dojazdu do szkoły językowej w O.. Nadto chodzi na płatne lekcje pływania. Małoletnia korzysta również z bezpłatnych zajęć organizowanych przez (...) w D. i ma duże osiągnięcia. Przesłuchiwana w sprawie świadek M. S. (1) zeznała, że widzi również konieczność kształcenia jej umiejętności wokalnych, co wiąże się z koniecznością zajęć z emisji głosu, które to zajęcia są prowadzone są przez logopedów i są to zajęcia odpłatne. Wszystkie te okoliczności w przekonaniu Sądu pozwalają na ustalenie, że miesięczny koszt utrzymania małoletniej to kwota około 1.000 – 1.100 złotych. Skoro obowiązek alimentacyjny obciąża obojga

rodziców, połowę tej kwoty winien pokryć pozwany. Natomiast pozostałą część matka małoletniej, gdyż nie można przyjąć, że jej obowiązek alimentacyjny wyczerpuje się w całości w osobistych staraniach o utrzymanie lub wychowanie małoletniej.

W ocenie Sądu na podwyższenie alimentów o kwotę 270 złotych pozwalała możliwości zarobkowe i majątkowe pozwanego. Pozwany co prawda podnosi, że utrzymuje się tylko z renty w kwocie około 1.013 złotych i ma zobowiązania kredytowe, co nie pozwala mu na płacenie wyższych alimentów. Wskazać jednak trzeba, że zobowiązanie kredytowe pozwany zaciągnął po powstaniu obowiązku alimentacyjnego, winien zatem okoliczność tę uwzględnić podejmując decyzję o zaciągnięciu zobowiązania. Dlatego też Sąd nie uwzględnił przy ustalaniu wydatków pozwanego kwoty jaką wskazywał na poczet długu. Uwzględniając udział pozwanego w pozostałych wydatkach na dom (ubezpieczenie domu, energia elektryczna, gaz, telefon, podatek od nieruchomości, opał na zimę) stanowi to kwotę 309 złotych miesięcznie plus leki 200 złotych co daje kwotę 509 złotych. Podkreślić trzeba, że pozwany jest współwłaścicielem lokalu, który jest wynajmowany przez jego matkę, a zatem może on częściowo pobierać pożytki z tego lokalu. Skoro tego nie czyni, to nie może to stanowić argumentu dla jego trudnej sytuacji materialnej. Nadto Sąd dostrzega, że pozwany jest osobą częściowo niezdolną do pracy. W przekonaniu Sądu może podejmować starania aby znaleźć pracę przystosowaną do jego niepełnosprawności. Pozwany nie podejmuje jednakże żadnych działań aby zatrudnić się do prac dorywczych. Jak twierdzi pozwany niepełnosprawność lewej ręki uniemożliwia mu znalezienie pracy dodatkowej. Nie może również pracować w ochronie bo ma nadciśnienie, a praca ta wiąże się ze stresem (k. 207). Należy podnieść, że to rodzice muszą podzielić się z dzieckiem nawet najmniejszymi dochodami i nie mogą uchylać się od tego obowiązku tylko na tej podstawie, że wykonywanie obowiązku alimentacyjnego stanowiłoby dla nich nadmierny ciężar (uchwała pełnego składu Izby Cywilnej SN z dn. 9.06.1976r. I11CZP 46/75, OSN CP 1976, nr 9, poz. 184).

Mając na uwadze powyższe okoliczności i rozważania Sąd uznał za zasadne podwyższenie alimentów należnych od pozwanego D. P. na rzecz jego małoletniej córki M. z kwoty po 230 zł do kwoty po 500 zł miesięcznie. W pozostałym zakresie Sąd powództwo oddalił, uznając je za wygórowane i nie znajdujące uzasadnienia zebranych -w -sprawie materiale dowodowym.

Sąd oddalił również powództwo o zasądzenie alimentów za okres trzech lat przed wytoczeniem powództwa z tytułu niezaspokojonych potrzeb małoletniej. Powódka wskazuje, że tymi niezaspokojonymi potrzebami są potrzeby związane z rozwojem jej zdolności artystycznych, odzieży i obuwia, wypoczynku. W przekonaniu Sądu trudna uznać aby były to potrzeby niezaspokojone, w szczególności w zakresie odzieży i obuwia. Nadto skoro matka powódki dostrzegala, że dziecko posiada zdolności artystyczne to nic nie stało na przeszkodzie aby w tym czasie wystąpiła z powództwem o podwyższenie alimentów. Pamiętać bowiem należy, że powództwo oparte na art. 137 § 2 KRO ma charakter wyjątkowy. Rozwiązanie to wynika z natury prawnej alimentów, których celem jest dostarczenie uprawnionemu środków utrzymania na bieżąco. Społeczną funkcją alimentów jest zaspokajanie bieżących potrzeb uprawnionego, dlatego powinny być realizowane na bieżąco. Kumulowanie należności alimentacyjnych za czas dłuższy powoduje szereg ujemnych zjawisk, polegających na gromadzeniu bez uzasadnionej przyczyny znacznych aktywów, które są w przyszłości przeznaczane na inne niż zaspokajanie bieżących potrzeb cele, jak również do powstania znacznego zadłużenia osób zobowiązanych do alimentacji.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie 481 KC tj. od dnia wytoczenia powództwa.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. nr 167, poz. 1398 ze zm.) i art. 102 KPC. W przekonaniu Sądu sytuacja materialna pozwanego pozwala tylko na obciążenie go kosztami opłaty sądowej i opłaty za klauzulę wykonalności. Natomiast brak jest podstaw do obciążenia pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz powódki.

Apelacje od powyższego wyroku wniosły obie strony.

Pełnomocnik przedstawicielki ustawowej małoletniej powódki zaskarżył opisany wyżej wyrok w części, tj.:

I. odnośnie pkt 2 orzeczenia w zakresie, w jakim Sąd I instancji:

1) oddalił powództwo o podwyższenie świadczenia alimentacyjnego na rzecz małoletniej M. P. z kwoty po 230 złotych do kwoty po 575,00 złotych miesięcznie, płatnych do rąk matki dziecka - M. K. (2) za okres trzech lat wstecz przed dniem wytoczenia powództwa oraz

2) oddalił powództwo o podwyższenie alimentów od pozwanego na rzecz małoletniej powódki M. P. za okres od dnia 28 stycznia 2013 roku ponad kwotę po 500 zł miesięcznie;

II. odnośnie pkt 3 orzeczenia, w którym Sąd nie obciążył pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz powódki.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

I. naruszenie prawa materialnego poprzez niezastosowanie w toku oceny i ustalania wartości świadczenia alimentacyjnego należnego małoletniej M. P. od pozwanego D. P. - art. 135 § 2 KRO, zgodnie z którym wykonywanie obowiązku alimentacyjnego wobec małoletniego dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, może polegać w całości lub w części na osobistych staraniach o jego utrzymanie lub o wychowanie, a w wypadku, gdy jeden z zobowiązanych swój obowiązek realizuje w całości lub w części poprzez dokładanie osobistych starań o jego wychowanie, świadczenie alimentacyjne pozostałych zobowiązanych polega na pokrywaniu w całości lub w części kosztów utrzymania lub wychowania uprawnionego - w sytuacji gdy w niniejszej sprawie całość osobistych starań o wychowanie małoletniej M. P. podejmowana jest przez matkę powódki - M. K. (2);

II. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że wartość usprawiedliwionych potrzeb małoletniej powódki wynosi około 1.000-1.100 zł miesięcznie, podczas gdy wynoszą one 1.800,00 zł miesięcznie, na co wskazuje zebrany w sprawie materiał dowodowy (rachunki, dowody wpłat, potwierdzenia przelewów, zaświadczenia, dokumentacja medyczna, zeznania świadków w osobie I. G., M. S. (2), K. K. (2) oraz zeznania przedstawicielki ustawowej powódki - M. K. (1)), a także ustalenia i wyczerpania Sądu meriti poczynione na str. 2 i 3 uzasadnienia wyroku;

III. naruszenie przepisów postępowania, tj.:

1) art. 233 KPC poprzez:

a) dokonanie dowolnej - niezgodnej z zasadami doświadczenia życiowego, oceny możliwości majątkowych i zarobkowych pozwanego skutkującej przyjęciem, iż jest on w stanie płacić na rzecz córki alimenty w kwocie maksymalnie po 500,00 zł miesięcznie, podczas gdy kwota ta nie odpowiada możliwościom majątkowym i zarobkowym pozwanego, których poziom wyznacza nie tylko kwota należnej mu renty w wysokości 1.012,93 zł, ale także pożytki cywilne z tytułu najmu lokalu przy PI. (...) w D. przysługujące mu jako współwłaścicielowi tejże nieruchomości oraz niewykorzystane możliwości zarobkowe pozwanego jako osoby tylko częściowo niezdolnej do pracy;

b) dokonanie dowolnej oceny możliwości majątkowych i zarobkowych pozwanego poprzez pomniejszenie wartości tych możliwości - a w konsekwencji kwoty należnych powódce alimentów - wynikające z nieuwzględnienia wysokości comiesięcznych rat kredytów w łącznej kwocie 637,89 zł, zaciągniętych przez pozwanego lub jego małżonkę za jego zgodą odpowiednio w 2004 i w 2008 r., tj. po urodzeniu się powódki, pomimo uprzedniego poczynienia przez Sąd prawidłowych ustaleń faktycznych co do wartości tych kredytów oraz dat ich zaciągnięcia, a także pomimo stwierdzenia, że „zobowiązanie kredytowe pozwany zaciągnął po powstaniu obowiązku alimentacyjnego, winien zatem okoliczność tę uwzględnić, podejmując decyzję o zaciągnięciu zobowiązania" i że „Sąd nie uwzględnił przy ustalaniu wydatków pozwanego kwoty, jaką wskazywał na poczet długu”;

c) dokonanie dowolnej - niezgodnej z zasadami doświadczenia życiowego oceny usprawiedliwionych potrzeb powódki poprzez nieuwzględnienie w nich udziału małoletniej w kosztach utrzymania mieszkania przy jednoczesnym przyjęciu

że udziały M. K. (2) i M. P. w kosztach utrzymania mieszkania, w którym przedstawicielka ustawowa małoletniej zamieszkuje wraz z nią i babką stanowią wyłącznie koszty utrzymania M. K. (2), podczas gdy 1/3 tych kosztów, tj. suma 183,00 zł miesięcznie, stanowi koszty związane z zapewnieniem usprawiedliwionych bytowych potrzeb dziecka;

d) stwierdzenie w wyniku wybiórczej i arbitralnej oceny, że nie istnieją niezaspokojone potrzeby małoletniej powódki w zakresie rozwoju talentów artystycznych, zwłaszcza wokalnych i aktorskich, mimo że ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, wynika, że małoletnia powódka jest dzieckiem szczególnie uzdolnionym artystycznie i wokalnie, że jej uzdolnienia artystyczne były już nagradzane podczas konkursów i występów, że zdolności te powinna rozwijać już począwszy od pierwszej klasy szkoły podstawowej i że rozpoczęcie dodatkowego kształcenia w chwili obecnej musiałoby się wiązać z uczęszczaniem przez M. P. na zajęcia z emisji głosu dwa razy w tygodniu;

e) przyjęcie w wyniku wybiórczej i arbitralnej oceny, że nie istnieją niezaspokojone potrzeby małoletniej powódki w zakresie wypoczynku, mimo że ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że M. P. ostatni raz z wypoczynku wakacyjnego korzystała w 2010 r., a wówczas tylko raz w roku z pominięciem ferii zimowych, zaś w latach kolejnych uczestniczyła wyłącznie w zielonych szkołach, wycieczkach szkolnych, mimo że w przypadku schorzeń, na które cierpi, tj. astmy i alergii na pyłki oraz roztocza, wysoce wskazany jest jako mający walory terapeutyczne wypoczynek poza miejscem zamieszkania co najmniej dwa razy w roku;

f) stwierdzenie w wyniku wybiórczej i arbitralnej oceny, że nie istnieją niezaspokojone potrzeby małoletniej powódki w zakresie zaopatrzenia w odzież i obuwie, mimo że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, a także doświadczenie życiowe wskazują, iż M. P. znajduje się w okresie intensywnego rozwoju fizycznego, co skutkuje szybszą niż u osoby dorosłej utratą ich przydatności, funkcjonalności oraz zużyciem, które to uchybienia miały istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, doprowadzając do ustalenia wysokości świadczenia alimentacyjnego należnego powódce M. P. od ojca - D. P. na poziomie zaniżonym w stosunku do zakresu usprawiedliwionych potrzeb małoletniej oraz możliwości majątkowych i zarobkowych pozwanego, a także -skutkując oddaleniem przez Sąd meriti roszczenia o zasądzenie kwoty po 345,00 zł tytułem pokrycia niezaspokojonych potrzeb powódki za okres trzech lat przed dniem wytoczenia powództwa;

2) art. 328 § 2 KPC poprzez:

a) brak precyzyjnego ustalenia zakresu usprawiedliwionych potrzeb małoletniej powódki, która to okoliczność - w świetle przedmiotu postępowania - jest podstawowym elementem podstawy faktycznej rozstrzygnięcia;

b) brak precyzyjnego ustalenia zakresu możliwości majątkowych i zarobkowych pozwanego, która to okoliczność - w świetle przedmiotu postępowania - jest głównym elementem podstawy faktycznej rozstrzygnięcia;

3) art. 233 § 1 KPC zw. z art. 227 KPC poprzez przeprowadzenie przez Sąd meriti wybiórczej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i pominięcie przy ustalaniu podstawy faktycznej rozstrzygnięcia:- zeznań I. G. oraz zeznań M. S. (1) w części dotyczącej usprawiedliwionych potrzeb małoletniej powódki dotyczących zajęć artystycznych oraz zajęć z emisji głosu, podczas gdy zeznania te powinny zostać uwzględnione przy ustalaniu przez Sąd meriti wartości usprawiedliwionych potrzeb M. P., w tym wartości potrzeb niezaspokojonych;

4) art. 98 § 1 i 3 KPC poprzez jego niezastosowanie, mimo że sytuacja oraz możliwości majątkowe i zarobkowe pozwanego umożliwiają mu pokrycie kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa adwokackiego powódki;

W oparciu o powyższe zarzuty wnosił o:

I. zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez:

1) podwyższenie świadczenia alimentacyjnego od pozwanego na rzecz powódki M. P. z kwoty po 500,00 zł miesięcznie zasądzonej w pkt 1 wyroku do kwoty po 1.200,00 zł miesięcznie, płatnych z góry do rąk matki powódki - M. K. (2), do

10-go dnia każdego miesiąca, wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, poczynszy od dnia 28 stycznia 2013 r., uwzględnienie w całości roszczeń powódki,

2) podwyższenie świadczenia alimentacyjnego za okres trzech lat wstecz przed wytoczeniem powództwa z kwoty po 230,00 zł miesięcznie do kwoty 575,00 zł miesięcznie, tj. o łączną kwotę 12.420,00 zł; zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm prawem przepisanych, za obie instancje;

II. ewentualnie uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tej części Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania.

Pozwany zaskarżył przedmiotowy wyrok w całości. W uzasadnieniu apelacji zarzucał, iż Sąd nie wziął pod uwagę jego stanu zdrowia i zawyżył potrzeby uprawnionej. Wnosił o zmniejszenie alimentów.

Pełnomocnik przedstawicielki ustawowej małoletniej powódki w odpowiedzi na apelację pozwanego wnosił o jej oddalenie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja strony powodowej odnosi ten skutek, że w jej wyniku zaszła potrzeba zmiany zaskarżonego wyroku.

Przesłanką uwzględnienia powództwa opartego na art. 138 KRO jest zmiana stosunków polegająca na zmniejszeniu się lub zwiększeniu możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego lub też zmniejszeniu bądź zwiększeniu potrzeb osób uprawnionych. Zmiana ta przy tym musi nastąpić po wydaniu ostatniego wyroku zasądzającego alimenty.

W świetle prawidłowych ustaleń Sądu I instancji brak podstaw do twierdzenia, iż nie nastąpiła zmiana stosunków przewidziana w art. 138 KRO, skutkująca koniecznością podwyższenia dotychczasowych alimentów a dotychczasowe alimenty wystarczają na zaspokojenie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionych.

Sąd Okręgowy podziela w pełni stanowisko Sądu Rejonowego, iż potrzeby małoletniej powódki od czasu ostatniego ustalenia wysokości świadczenia alimentacyjnego w 2004 r. uległy zwiększeniu. Wówczas to małoletnia M. miała 2 lata zaś obecnie uczęszcza do V klasy szkoły podstawowej. Już sam ten fakt wskazuje ma istotne zwiększenie usprawiedliwionych potrzeb małoletniej powódki. Z poczynionych przez Sąd meriti niespornych ustaleń wynika nadto, iż u powódki od ustalenia po raz ostatni wysokości alimentów, niezależnie od zwiększenia zakresu zwykłych potrzeb bytowych pojawiły się nowe potrzeby przejawiające się choćby w wydatkach na dodatkowe zajęcia sportowe i artystyczne, które istotnie zwiększyły zakres usprawiedliwionych potrzeb.

Odnosząc się do zarzutów apelacyjnych wskazać należy, iż w ocenie Sądu Okręgowego ustalenia Sądu I instancji co do zakresu potrzeby małoletniej określone na poziomie 1.000 - 1.100 zł są prawidłowe. Zważyć należy, iż zakres obowiązku alimentacyjnego zależy zgodnie z treścią przepisu art. 135 KRO od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Mowa tu więc nie o wszystkich potrzebach dziecka ale o potrzebach usprawiedliwionych. Oczywistym jest, iż pojęcia usprawiedliwionych potrzeb nie można jednoznacznie zdefiniować, ponieważ nie ma jednego stałego kryterium odniesienia. Rodzaj i rozmiar tych potrzeb jest uzależniony od cech osoby uprawnionej oraz od splotu okoliczności natury społecznej i gospodarczej, w których osoba uprawniona się znajduje. Nie jest możliwe ustalenie katalogu usprawiedliwionych potrzeb podlegających zaspokojeniu w ramach obowiązku alimentacyjnego i odróżnienie ich od tych, które jako objaw zbytku lub z innych przyczyn nie powinny być uwzględnione. Wskazać tutaj należy, iż zakres potrzeb dziecka, które powinny być przez rodziców zaspokojone, wyznacza treść art. 96 KRO, według którego rodzice obowiązani są troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka i przygotować je należycie - odpowiednio do jego uzdolnień - do pracy dla dobra społeczeństwa. Stosownie do tej dyrektywy rodzice w zależności od swych możliwości są obowiązani zapewnić dziecku środki do zaspokojenia zarówno jego potrzeb fizycznych (wyżywienia, mieszkania, odzieży, higieny osobistej, leczenia

w razie choroby), jak i duchowych (kulturalnych), także środki wychowania (kształcenia ogólnego, zawodowego) według zdolności, dostarczania rozrywek i wypoczynku.

Zgodnie z utrwaloną w orzecznictwie zasadą, dzieci mają prawo do równej stopy życiowej z rodzicami i to zarówno wtedy, gdy żyją z nimi wspólnie, jak i wtedy, gdy żyją oddzielnie. Oznacza to, że rodzice powinni zapewnić dziecku warunki materialne odpowiadające tym, w jakich żyją sami. Nie będzie to jednak dotyczyło potrzeb będących przejawem zbytku. Rodzice nie mogą uchylić się od obowiązku alimentacyjnego na tej podstawie, że wykonywanie tego obowiązku stanowiłoby dla nich nadmierny ciężar. Są obowiązani podzielić się z dzieckiem nawet najmniejszymi dochodami. Podstawą oddalenia powództwa o zasądzenie alimentów może być tylko brak wszelkich możliwości po stronie zobowiązanego, nie zaś szczupłość środków, jakimi on rozporządza.

Przy ocenie zasadności żądania powódki trzeba zwrócić uwagę na fakt, iż przy określaniu wysokości alimentów, także w drodze zmiany ich wysokości w trybie art. 138 KRO, trzeba mieć na względzie współzależność jaka zachodzi między usprawiedliwionymi potrzebami uprawnionych a możliwościami majątkowymi i zarobkowymi zobowiązanego. Wyraża się ona bowiem w tym, iż usprawiedliwione potrzeby powinny być zaspokojone w takim zakresie w jakim na to pozwalają możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego.

Niewątpliwie z dowodów przedstawionych przez stronę powodową w toku postępowania przed Sądem Rejonowym wynika, iż wydatki ponoszone na zaspokojenie potrzeb powódki są wyższe niż kwota 1.100 zł. Nie oznacza to jednak, iż wszystkie te wydatki należy uznać za usprawiedliwione. Nie zasługuje w ocenie Sądu Okręgowego na aprobatę argumentacja zawarta w apelacji strony powodowej zmierzająca do określenia poziomu tych potrzeb na kwotę 1.800 zł. Zważyć należy, iż powódka ma 11 lat i jest uczennicą V klasy szkoły podstawowej, idąc zaś tokiem rozumowania przyjętym w apelacji należałoby dojść do wniosku, że koszty utrzymania 11 letniego dziecka są takie same bądź zbliżone do kosztów utrzymania pełnoletniego dziecka, które kształci się i to poza domem rodzinnym.

Zgodzić się natomiast należy z podniesionym w apelacji zarzutem, iż Sąd Rejonowy dokonał błędnej oceny możliwości majątkowe i zarobkowe pozwanego.

Wskazać w tym miejscu należy, iż przepis art. 138 KRO nie pozwala na wyznaczenie zakresu obowiązku alimentacyjnego wyłącznie na podstawie kwoty aktualnie osiągniętych zarobków, lecz nakazuje czynić to, uwzględniając możliwości zarobkowe zobowiązanego, czyli kwoty, jakie zarabiałby, gdyby owe możliwości wykorzystywał w pełni. Przy ocenie, czy i w jakim rozmiarze, dana osoba może zostać obciążona obowiązkiem alimentacyjnym, istotna jest bowiem nie tyle jej aktualna sytuacja majątkowa i zarobkowa, lecz właśnie to, jaka ta sytuacja mogłaby być, gdyby wykorzystano wszelkie sposoby na osiągnięcie możliwie wysokiego pułapu zarobków i posiadanego majątku.

Jak wynika z poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń, pozwany od wypadku w pracy w dniu 9 września 2002 roku, w którym doznał uszkodzenia ciała w postaci zmiążdżenia lewej kończyny górnej, pozostaje na rencie, która jest jego jedynym dochodem. Pozwany jest aktualnie uznany za częściowo niezdolnego do pracy do dnia 31 marca 2016 roku. Zważyć jednak trzeba, że pozwany otrzymuje rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy a to oznacza, że w pewnym zakresie tę zdolność do pracy zachował. Świadczyć o tym może choćby prowadzenie przez niego działalności gospodarczej aż do 2008 r. a więc jeszcze przez 6 lat po wypadku. Posiłkując się najniższym wynagrodzeniem netto (tj. około 1.200 zł miesięcznie) można przyjąć, że co najmniej połowę najniższego wynagrodzenia pozwany mógłby uzyskać gdyby w sposób pełny wykorzystał swe możliwości zarobkowe.

Wskazać nadto należy, iż pozwany jest współwłaścicielem mieszkania, które jest wynajmowane, a z którego to tytułu pozwany nie pobiera przypadającej mu części dochodów. Powyższe okoliczności wskazują, iż możliwości zarobkowe pozwanego są znacznie wyższe aniżeli osiągnięty z tytułu renty dochód. Powyższe okoliczności jednoznacznie wskazują, że pozwany ma możliwości aby obowiązek alimentacyjny w wysokości po 700 zł miesięcznie wypełnić.

W kontekście określania wysokości zobowiązania alimentacyjnego pozwanego nie można też zaakceptować – na co słusznie zwraca uwagę apelacja strony powodowej - równych proporcji w obciążeniu alimentami obydwójga rodziców. Sąd Rejonowy przy określeniu usprawiedliwionych potrzeb małoletniej powódki na poziomie 1.000 – 1.100 zł obciążył

pieniężnym świadczeniem alimentacyjnym każdego z rodziców po połowie. W sytuacji gdy możliwości zarobkowe obydwójga rodziców są zbliżone a powódka pozostaje przy matce, która swój obowiązek alimentacyjny realizuje także przez osobiste starania o wychowanie dziecka, oznacza to przerzucenie na matkę większego ciężaru alimentowania powódki.

Nie zasługuje natomiast na uwzględnienie zarzut jakoby Sąd Rejonowy w sposób nieuzasadniony, w wyniku dowolnej oceny dowodów, nie stwierdził istnienia po stronie powódki niezaspokojonych potrzeb. Alimenty ze swej natury przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb bieżących. Dochodzenie ich za okres miniony dopuszczalne jest jedynie w przypadkach wyjątkowych. Uzyskanie alimentów za okres sprzed wniesienia pozwu uzależnione jest od wykazania przez wierzyciela, że jego usprawiedliwione potrzeby związane z utrzymaniem lub utrzymaniem i wychowaniem nie zostały za ten okres zaspokojone albo zostały zaspokojone dzięki np. zaciągniętym pożyczkom (por. uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 28 lipca 1949 r., C 389/49, OSN 1951, nr 3, poz. 60; wyrok SN z dnia 8 czerwca 1976 r., III CRN 88/76, OSNCP 1977, nr 2, poz. 33).

Materiał dowodowy zgromadzony przez Sąd I instancji nie wskazuje na to aby takie właśnie długi istniały. Jeżeli przedstawicielka powódki realizowała swój obowiązek alimentacyjny ponad miarę to ewentualnego rozważenia wymaga kwestia dochodzenia ich zwrotu w drodze powództwa z art. 140 KRO.

Nie zasługuje na uwzględnienie także zarzut naruszenia art. 98 KPC zaś argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Okręgowy akceptuje.

Apelacja pozwanego jest całkowicie nieuzasadniona. Pozwany kwestionował zarówno przyjętą przez Sąd Rejonowy wysokość usprawiedliwionych potrzeb małoletniej powódki jak i jego możliwości majątkowe i zarobkowe. W kontekście podniesionych w apelacji pozwanego zarzutów aktualne pozostają poczynione wyżej – przy okazji oceny zarzutów apelacyjnych strony powodowej - rozważania dotyczące tychże kwestii i zbędnym jest ich powtarzanie.

Biorąc zatem pod uwagę powyższe, dzieląc po części zarzuty podniesione w apelacji strony powodowej Sąd na podstawie art. 386 § 1 KPC uwzględnił apelację powódki w części i zmienił zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym sentencji w ten sposób, że zasądzone od pozwanego na rzecz powódki alimenty w kwocie po 500 zł miesięcznie podwyższył do kwoty po 700 zł miesięcznie.

W pozostałej części Sąd apelację strony powodowej oraz w całości apelację pozwanego oddalił znosząc wzajemnie między stronami koszty procesu za instancję odwoławczą (art. 100 KPC).

Na oryginale właściwe podpisy